

Nr 56.

Ankom till Riksdagens kansli den 11 april 1913 kl. 4 e. m.

Utlåtande, i anledning av väckt motion om skrivelse till Kungl. Maj:t angående utarbetande och framläggande av förslag till interimistiska bestämmelser i syfte att förekomma vanvård av samfäll skog.

(2:a Avd.)

I en inom Första kammaren väckt, till jordbruksutskottets förberedande behandling hänvisad motion, nr 84, har herr *Pers* hemställt, att Riksdagen måtte ingå till Kungl. Maj:t med anhållan om utarbetande och framläggande för Riksdagen av förslag till sådan inskränkning i rätten att förfoga över samfäll skog, att dess vanvård må förhindras, intilldess definitiv lagstiftning på området hinner åvägabringas.

Till stöd härför har anförts följande:

»Vid nästlidet års riksdag väckte jag en motion (nr 60 F. K.) avseende åstadkommande av utredning och förslag angående interimistiska bestämmelser till förekommande av vanvård av samfäll skogsmark. Denna motion remitterades till jordbruksutskottet, som i sitt utlåtande (nr 66) hemställde, att den icke måtte föranleda till någon Riksdagens åtgärd, vilket också blev Riksdagens beslut. Utskottet ansåg visserligen motionens syfte synnerligen behjärtansvärt, men grundade sitt avstyrkande av någon särskild åtgärd därpå, att Riksdagen i annat sammanhang bragt saken under Kungl. Maj:ts prövning. Riksdagen hade nämligen bifallit lagutskottets hemställan (nr 31) med anledning av herr *Molins* i Dombäcksmark m. fl. motion (A. K. nr 49), en hemställan som gick ut på en anhållan hos Kungl. Maj:t om utredning angående bestämmelser i syfte att bereda delägare i bysamfälligheter tillfälle att fatta bindande beslut angående sådana

samfälligheter. I sin motivering hade lagutskottet uttalat sig i så vidsträckt mån, att dess utlåtande torde kunna anses omfatta hela det område, som min nämnda motion åsyftade, och Riksdagen skulle alltså ha uttalat sig för önskvärdheten av definitiv lagstiftning i den riktning jag önskade.

Så högt värde jag än sätter på detta Riksdagens uttalande tillåter jag mig dock att förnya min anhållan om, att Riksdagen ville taga i övervägande nödvändigheten av sådana bestämmelsers åstadkommande, att de i min förut åberopade motion skildrade missförhållanden rörande skötseln av samfällid skogsmark måtte kunna förhindras, intilldess en sådan lagstiftning hinner åstadkommas. Jag behöver ej erinra Riksdagen därom, att det tar kort tid att hugga ned skog, att äventyra återväxt och kultur, men att det tar lång tid att efter en sådan misshandel få marken försatt i produktivt skick.

Min uppfattning, att det kommer att taga avsevärd tid innan en lagstiftning av denna art kan komma till stånd, torde kunna grundas ej blott på blott på sakens egen rätt invecklade beskaffenhet, utan även på den omständigheten, att så vidlyftiga och tidsödande lagstiftningsarbeten för närvarande äro på dagordningen att ett sådant ärende, som ligger liksom ur den allmänna farvägen, är i fara att undanskjutas till en mer eller mindre avlägsen framtid. Att låta det nuvarande tillståndet fortfara intilldess en sådan lagstiftning kan komma till stånd är efter min mening alldeles orätt, emedan detta är till stort förfång för det allmänna, under det att det allmänna intresset skulle i hög grad gagnas, om förbud för sköfving av dessa skogsmarker skulle kunna utverkas.

Att en allmän önskan råder om en bättre sakernas ordning, därom torde icke något tvivel råda. Längre har den utvägen anlåtats att uppdelas samfälligheterna på delägarne. Numera befinnes detta mindre lämpligt, emedan lotterna bli alltför små och jorden alltjämt undergår uppdelning. Kommunalstämmor ha utfärdat förbud för avverkning å ifrågavarande marker, frivilliga föreningar om fredande ha ingåtts o. s. v. Men stora svårigheter möta att få sådana åtgärder effektiva, då delägarne kunna räknas i hundratal, i vissa fall tusental och den illojale kan åberopa sig på byggningsbalkens 10 kap. 1 §, som ger honom otvivelaktig rätt att efter godtycke förfoga över vad han kan hämta på dessa marker, om han blott håller sig till vad som »till hus och gård tarivas».

De former, som kunna befinnas lämpliga att välja för att nå det här åsyftade ändamålet, böra givetvis framgå efter sakkunnig prövning. När det är fråga om samfälligheter, i vilka alla eller större delen av en kommuns jordägare äga del, torde kommunalstämman böra tillerkännas rätt att fatta beslut i hithörande frågor med villkor av Kungl. Maj:ts befallnings-

havandes fastställelse, sedan skogsvårdsstyrelsen blivit hörd. Medlemmar av byalag skulle ju kunna tänkas inkomma till Konungens befallningshavande med samma framställning och erhålla avverkningsförbud, sedan övriga delägare fått tillfälle att yttra sig i saken.»

Såsom motionären erinrar, förevar vid 1912 års riksdag en av honom väckt motion i väsentligen enahanda syfte som den nu föreliggande.

Uti sitt i anledning av berörda motion avgivna utlåtande, nr 66, framhöll samma års jordbruksutskott bland annat, hurusom, enligt utskottets åsikt, de av motionären påpekade missförhållandena vore av den art, att de påkallade särskild uppmärksamhet från lagstiftningens sida. Det syntes nämligen utskottet, som om bestämmelser vore erforderliga, genom vilka den för envar delägare i oskift skog av ifrågakomna slag i lag medgivna rätten att till husbehov använda skogen ändrades därhän, att dylika skogar måtte kunna till samtliga delägars båtнад bliva skötta på ett ändamålsenligare och mera ekonomiskt sätt, än för närvarande i allmänhet vore fallet. Ehuru utskottet sålunda funnit syftet med motionen synnerligen behjärtansvärt, ansåg utskottet emellertid någon särskild åtgärd i anledning av densamma icke för det dåvarande erforderlig, enär med skäl kunde förväntas, att den i motionen berörda frågan skulle i annat sammanhang bliva föremål för vederbörlig prövning. I anslutning härtill erinrade utskottet om, att Riksdagen i anledning av en inom Andra kammaren väckt motion och på tillstyrkan av lagutskottet beslutat att i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, det täcktes Kungl. Maj:t låta utreda, i vad mån behov kunde förefinnas av bestämmelser, avseende att beträffande vid skifte av jord undantagna eller därmed jämförliga samfällda ägor eller rättigheter bereda delägarna i samfälligheten tillfälle att fatta bindande beslut i frågor rörande densamma, samt för Riksdagen framlägga det förslag, som av denna utredning kunde föranledas.

På grund av det anförda hemställde utskottet, att motionen icke måtte föranleda någon Riksdagens åtgärd, och blev i anledning härav motionen av båda kamrarna avslagen.

Utskottet delar till fullo den uppfattning om motionens behjärtansvärda syfte, som framhållits i det anförda utlåtandet. Det synes utskottet otvivelaktigt, att de i motionen påpekade, mångenstädes rådande missförhållandena beträffande skogssamfälligheters vård och tillgodogörandet av deras avkastning påkalla reglerande lagbestämmelser i ändamål att möjliggöra en till delägarnas gemensamma bästa genomförd rationellare hushållning med befintlig skogstillgång. Vad som i sådant avseende kan anses ur skogsvårdssynpunkt nödigt eller befogat, är, enligt vad utskottet inhäm-

Utskottet.

tat, föremål för den nu arbetande skogslagstiftningskommitténs uppmärksamhet och lärer sålunda komma under Riksdagens omprövning i sammanhang med det förslag, vartill nämnda kommittés utredning kan giva anledning.

I likhet med 1912 års jordbruksutskott är emellertid utskottet av den uppfattningen, att de anmärkta missförhållandena i främsta rummet härröra från den nu rådande bristen på lagstadgade former för delägares i samfällighet beslutanderätt ifråga om densammas angelägenheter samt frånvaron av auktoriserade organ för verkställighet av beslut och förvaltning av den samfälliga egendomen.

Under sådana omständigheter och med fasthållande av *förvaltnings*svårigheterna såsom det väsentliga uti ifrågavarande ämne, anser sig utskottet givetvis böra biträda den av 1912 års jordbruksutskott uttalade meningen angående betydelsen även för förevarande fråga av den av Riksdagen samma år begärda utredningen om bestämmelser, avsedda att bereda delägare i vissa samfälligheter tillfälle att fatta bindande beslut i frågor rörande desamma. Utskottet anser fortfarande den därigenom öppnade utvägen att avhjälpa de anmärkta missförhållandena framför andra vara ägnad att främja en tillfredsställande, slutgiltig lösning av den nu föreliggande frågan.

Emellertid torde, såsom motionären framhållit, med hänsyn till vikten av ett *skyndsamt* tillvaratagande av de intressen, som stå på spel, kunna ifrågasättas, huruvida icke åtgärder av interimistisk karaktär lämpligen borde vidtagas i avvaktan på resultatet av de utredningar, varom ovan varit tal. I detta hänseende har utskottet icke kunnat undgå att taga livligt intryck av vad i motionen framhållits rörande nödvändigheten av ett omedelbart ingripande från statsmakternas sida i ändamål att snarast möjligt råda bot för de mest framträdande missbruken av rätten till skogsavverkning å samfällig mark. Härtill kommer att, enligt vad utskottet erfarit, inom intresserade kretsar förefinnes en stark opinion till förmån för motionärens framställning. Sålunda hava till utskottet inkommit skrivelser från kommunalstämmorna i Mora och Sollerö socknar samt kommunalnämnden i Våmhus socken, samtliga belägna i Kopparbergs län, i vilka skrivelser eftertryckligt framhålles nödvändigheten av att skyndsamma åtgärder vidtagas i det syfte förevarande motion avser. Då det torde vara ovedersägligt, att behovet av åtgärder i den av motionären föreslagna riktningen är mest framträdande i Kopparbergs län, synes enligt utskottets mening en möjlig utväg att åtminstone inom sagda län provisoriskt avhjälpa de mest iögonenfallande olägenheterna av det nuvarande tillståndet vara att finna i den av motionären framkastade tanken om med-

givande för lämplig myndighet att, där förhållandena sådant påkalla, på ansökan av delägare och efter övriga delägares hörande, meddela temporärt förbud mot avverkning, antingen helt och hållet eller i viss utsträckning, å sådana skogsmarker, som i motionen avses. Den myndighet, som härvid närmast kan komma i fråga, torde, såsom motionären antytt, vara Konungens befallningshavande i länet, som emellertid borde äga skyldighet att över varje ansökning om dylikt avverkningsförbud inhämta yttrande från skogsvårdsstyrelsen. Emellertid torde, innan någon dylik befogenhet tillerkännes Konungens befallningshavande, frågan härom böra göras till föremål för en ingående och allsidig utredning, därom Kungl. Maj:t lämpligast torde kunna föranstalta.

Med åberopande av det anförda får utskottet sålunda hemställa,

att Riksdagen i anledning av förevarande motion må i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, det täcktes Kungl. Maj:t låta utreda, huruvida icke, beträffande Kopparbergs län i avbidan på slutlig lagstiftning angående nyttjanderätten till sådan samfälld skog, som i motionen avses, Konungens befallningshavande i länet må kunna tillerkännas befogenhet att, på ansökan av delägare och efter övriga delägares hörande, där förhållandena sådant påkalla, tillsvidare förbjuda avverkning annat än efter utsyning å dylik skog, samt därefter för Riksdagen framlägga det förslag, vartill utredningen kan föranleda.

Stockholm den 10 april 1913.

På jordbruksutskottets vägnar:

D. PERSSON i Tällberg.

Närvarande: herrar *Persson, Tamm, Odelberg, frih. De Geer, Lindblad, Pers, Ericsson, Lundell, Nilsson* i Kabbarp, *Barthelson, frih. Gyllenstierna, Bosson, Tysk, Olausson* och *Nilsson* i Linnås.
